

ALEXANDRA GRIPENBERG

Naisasian kehitys I

NTAMO

NAISASIAN KEHITYS ERI MAISSA

I

NAISASIAN KEHITYS ERI MAISSA

KIRJOITTANUT

ALEXANDRA GRIPENBERG

I

TEKIJÄN LISÄYKSILLÄ SUOMENTANUT

TILMA FORSSTRÖM

»Aate ilmence, muuttaa maailman, synnyttää erimielisyyttä ja taistelua, luopi vastakohtansa, selviää ja puhdistuu, pääsee viimein voitolle, ja maailma on senkautta saanut uuden muodon.»

Hegel.

NTAMO
Helsinki

2020

Näköispainos alkuperäisteoksesta:
WSOY, Porvoo 1905.

ISBN 978-952-215-809-3

Ensimmäinen osa neliosaisesta teoksesta
Naisasian kehitys eri maissa
(Reformarbetet till förbättrande af kvinnans ställning, 1893–1901).
Suom. Tilma Forsström / Hainari & Ilmi Kallia (1905–1909).

ULKOASU
Göran de Kopior

KANNEN KUVAT
Elin Danielson-Gambogi, *Perunannostajat* (1893) (etukansi)
ja Karl Emil Ståhlberg, Valokuva Alexandra Gripenbergistä
(n. 1890), (takakansi); Wikimedia Commons

VALMISTAJA
BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

NTAMO
Helsinki 2020
www.ntamo.net

ESIPUHE.

Tämä kirja tahtoo levittää tietoja siitä työstä jota on tehty naisen aseman kohottamiseksi, ja osaltaan herättää suurempaa harrastusta n. s. naisasian tutkimiseen. Teoksen kaksinaisesta tarkoituksesta on johtunut sen muoto, josta syystä se esiintyy ensi sijassa naisasian kehitystä eri maissa valaisevana kuvausten sarjana, olematta tämän aineen käsikirjana. Yleensä on sitä periaatetta noudatettu, että kunkin maan naisasiatyöstä on esitetty kuvaavimmat piirteet, mikäli tekijällä on ollut siihen kykyä ja mikäli se rajoitettuun tilaan ja saatavissa oleviin lähteisiin nähden on ollut mahdollista.

Aineen järjestämisessä on noudatettu kansatieteellistä periaatetta. Tässä osassa kerrotaan anglosaksilaisista, germanilaisista, romanilais-germanilaisista ja slavilaisista kansoista sekä Kreikasta. Anglosaksilaiset kansat ovat luonnollisesti etusijassa, koska naisasian edistys oikeastaan on luettava heidän ansiokseen. Lähinnä senjälkeen ovat saaneet sijansa germanilaiset kansat, katsoen siihen, että naisella heidän keskuudessaan aina on ollut verrattain arvossa pidetty asema, ainakin verraten hänen asemaansa romanilaisissa kansoissa. Romanilais-germanilaisten kansojen paikka olisi oikeastaan ollut romanilaisten jälkeen, — siis teoksen seuraavassa osassa — mutta koska germanilainen kansanaines heidän keskuudessaan on valta-asemassa, on heistä kerrottu germanilaisten kansojen yhteydessä.

Seuraavat henkilöt ovat hyväntahtoisesti antaneet tekijälle tietoja eri maista: miss Helen Blackburn, miss Maude A. Biggs, miss Alice Stone Blackwell, mrs May Wright Sewall, mrs Rachel Foster Avery, rouva Louise Otto Peters, neiti Auguste Fickert, tohtori Aletta Henrietta Jacobs, neiti Elise

Haighton, rouva Elise van Calcar, rouva de Laveleye, M. Jules Sagny, tohtori Emily Kempin, tohtori Elisabeth Wolfsohn, neiti Nadeschda Stassow, tohtori Béla Vikár, lehtori A. Almborg, rouva Callirhoë Parren y. m.

Näille arvoisille naisille ja herroille pyydän sentähden lausua kunnioittavimmat kiitokseni.

Helsinki, Helmikuun 17 p:nä 1893.

Tekijä.

SUOMENKIELISEN PAINOKSEN ESIPUHE.

Senjälkeen kuin tämä teos ilmestyi alkuperäisessä asussaan v. 1893, on naisasia useimmissa maissa monessa kohden kehittynyt, joten esitystä on täytynyt suomenkielistä painosta varten täydentää. Sitä tehden on mikäli mahdollista otettu huomioon naisen asemassa myöhemmin tapahtuneet parannukset. Mutta kaikki toivottavat lisäykset eivät ole mahtuneet teoksen rajoitettuihin puitteisiin. Minä neuvon sentähden niitä, jotka tahtovat tarkemmin tutkia naisen asemaa eri maissa, käyttämään niitä lähteitä, joihin tässä kirjassa kaikkialla on viitattu.

Helsinki, Huhtikuulla 1905.

Tekijä.

Elämää hallitsee muutoksen ja kehityksen laki. Mutta vaikka me olemmekin kiitollisuuden velassa tälle laille, ei löydy sitä olevien olojen muutosta, joka ei olisi saanut sitkeätä, useinpa vihamielistäkin vastarintaa osalleen. Ihmiskunnan historia on täynnä tällaisia esimerkkejä. Onneksi ei kehitys kuitenkaan ajanpitkään riipu yksilön ennakkoluuloista, vaan perustuu yhtyneihin asiahaaroihin, jotka vuorostaan aikaansaavat määrätyn tuloksen ja edistys syntyy näin ollen vastustuksesta huolimatta, joka usein vain palvelee sen tarkoitusta.

Kehityshistorian huomattavimpia piirteitä lienee epäilemättä pyrkimys vapauttaa ihmiskunta fyysillisen voiman ylivalta. Tästä on johtunut keskeytymätön pyrintö ihmisoikeuksien mittakaavan kohottamiseksi. Muinainen raakalaisaika ei antanut tunnustusta muulle kuin voimakkaamman oikeudelle, mutta jota korkeammalle ihmiskunta sivistyksen vaikutuksesta kohosi, sitä enemmän tuli hengen yliherruus tunnustetuksi. Kuinka kaukana ihmiset lienevätkään tästä ihannetilasta, kuinka vaillinaisesti he lienevätkään vastustaneet väkevämmän oikeutta, on tämä vastarinta kuitenkin huomattavissa ylityleisenä oireena.

Mutta kehittyminen tästä kannasta korkeampaan ja oikeampaan kantaan on yhtävähän kuin mikään muukaan kehittyminen voinut tapahtua vastarinnatta, koskipa asia tavalla tai toisella voimakkaamman oikeutta heikomman yli.

Joka kerta kuin joku kauan tunnustettu tai siedetty ylivalta on kumottu, on parannuksien puoltajia syytetty siitä, että he pyrkivät kumoamaan luonnon järjestystä ja vastustamaan Jumalan tahtoa.

Kysymyksessä olevia parannuksia on joka kerta pidetty vain turhina päähänpistoina tai ajan pahuuden ilmauksina tai taivastelevien intoilijoiden tuulentupina, ymmärtämättä niiden yhteyttä sen edistysliikkeen kanssa, joka kaikkina aikoina on ollut inhimillisen kehityksen perussäveleenä, perussäveleenä, joka vaikuttaa sen, että historia, jonka toiminta-alana on aika ja esineenä ihmiskunta, on rajaton. Sen takana on jotain, joka on ollut ennen ja sen edessä jotain, joka tulee perässä. Ihmiselämä liikkuu kiertotähtien ja aurinkokuntien tavalla spiraalimaisesti eteenpäin. Sen tarkoituksena on vapautuminen kasvatuksen kautta rakkaudessa ja totuudessa. *)

Kysymys naisen asemasta on eroittamattomasti yhdistetty tähän inhimillisen kehityksen perussäveleeseen. Ei voitane sormella osoittaa määrättyä vuosilukua ja sanoa: »tässä se alkoi». Mutta ken seuraa sen jälkiä niin pitkälle kuin niitä voipi seurata, huomaa, että se ilmenee samassa määrässä kuin käsitys voimakkaamman oikeudesta taantumistaan taantuu. Viime aikoina on tosin alettu väittää, että synnä naisen alistettuun asemaan ei olisi miehen suurempi fyysillinen voima, vaan se seikka, että naiset ovat olleet miehiä lukuisimmat ja että heidän välinen suhteensa on sukeutunut vain tuotannon ja kysynnän lain vaikutuksesta. Tämä väite tuntuu kuitenkin keinotekoiselta, kun ottaa huomioon, ettei tässä ole kysymys jokaisen naisen turvaamisesta naimisen kautta, vaan että kysymys koskee paljoa syvemmälle menevää parannusta, sitä nimittäin, ettei sukupuolen eroavaisuus saa aiheuttaa eroavaisuutta yksilöjen oikeudessa personalliseen vapauteen ja kehitykseen, eikä rajoittaa heidän oikeuttaan hakemaan itselleen sitä asemaa yhteiskunnassa, joka soveltuu heidän luontaisiin taipumuksiinsa, eikä estää heitä toimimasta sillä alalla, jolla he parhaiten voivat isänmaataan ja ihmiskuntaa hyödyttää.

Että tällainen parannus johdonmukaisesti pyrkii heikentämään periaatetta voimakkaamman oikeudesta, ei liene kiellettävissä. Tästä pitäisi kai myöskin seurata, että ne epäkohdat,

---

*) Z. Topelius.

jotka ovat synnyttäneet »naiskysymyksen» aiheutuvat juuri äskenmainitusta periaatteesta tai likeisesti siihen liittyvät.

Yleensä huomaamme, että aina kun joku muutos naisen asemassa on tapahtunut on tämän edellä käynyt muuttunut käsitys hänen personallisesta arvostaan; samoin havaitsemme, että kaikki sellaiset käsityskannan uudistukset ovat olleet likeisessä yhteydessä ihmisaatteen muilla aloilla tapahtuneiden reformien kanssa. Aina kun uusi totuus voitti alaa, siirtyi kysymys naisenkin asemasta enemmän päiväjärjestykseen. Näin kävi esim. uskonpuhdistuksen ja humanismin aikakaudella. Edellinen liike vaati kristillisten totuuksien uudistumista, jälkimäinen herätti henkiin ne tieteet, joiden avulla ihmisen aatteellinen kasvatusta oli tapahtuva. Kumpikin oli sen kautta omansa välillisesti edistämään kysymystä siitä, minkä paikan nainen oli saapa ihmiskunnan kehitystyössä.

Näin kehittyi se edelleen vallankumouksien veristen aaltojen kautta, kansantaloudellisten uudistusten kautta, ja viime vuosisadan alussa ilmenneen uus-humanismin kautta, joka koetti itseensä yhdistää kaikki mikä on ihmiskunnan tunteiden ja pyrintöjen esineenä. Jokainen näistä ajanjaksoista vei naiskysymystä eteenpäin kuni laivaa, jota meren aallot kuljettavat; yhden lainen laimetessa kiittää se jo toisen harjalla. Tuli viimein meidän aikamme, vaatien yksilöllistä vapautta, vapaata kilpailua ja erikoisoikeuksien poistamista. Kaikkialla sivistyneessä maailmassa alettiin kannattaa sitä periaatetta, ettei yksilö synny mihinkään määrättyyn asemaan yhteiskunnassa, vaan on saapa tilaisuutta valitsemaan siinä paikkansa, luontaisten taipumusten ja edellytyksien nojalla, mutta ei perinnäisten etuoikeuksien tai ennakkoluulojen perustuksella. Uusi aika teroitti ihmisten mieliin yksilön vastuunalaisuutta sen leiviskän käyttämisessä, mikä oli hänelle suotu, samalla kuin se teki yhteiskunnan vastuunalaiseksi siitä, ettei mitään käyttökelpoista voimaa sen keskuudessa tukahutettako. Tästä johtuu luonnollisena seurauksena, että naisenkin oli sallittava valita paikkansa yhteiskunnan ja ihmiskunnan henkisessä ja aineellisessa kehitystyössä.

Näin on naisasia esiintynyt historiallisesti täysin oikeu-

tettuna. Se ei ole mikään satunnainen kasvannainen uuden-aikaisessa yhteiskuntaelämässä, vaan liittyy niin likeisesti koko ajanhenkemme suuntaan, että naisasian kehitys lienee yhtä-vähän estettävissä kuin ajanvirtakaan pysäytettävissä. »Se ei merkitse mitään vihamielisyyttä, ei edes kapinanhuutoakaan. Se on ennen kaikkea herätyshuuto sopusoinnun aikaansaamiseksi luomakunnan molempien mahtivoimain, miehen ja naisen välillä». *) Se ei tarkoita yksinomaan naisten etujen valvomista, vaan sen päämääränä on ennen kaikkea saattaa ihmiskunnan käytettäväksi hyödyttömästi haudattua leiviskää, valmistamalla enemmän sijaa naiselliselle vaikutukselle yhteiskuntaelämän kaikilla aloilla ja siten palauttaa sopusointu sen yksipuolisesti kehittyneeseen elimistöön.

Puhutaan paljon naisen vaikutuksesta. Totena lienee kuitenkin tunnustettava, että mies itse asiassa on suunnitellut inhimillisen kehityksen kulun. Tämä on helposti huomattavissa kaikilla niillä aloilla, joilla on ollut määräävä merkitys kansojen elämälle ja sen kautta välillisesti ihmiskunnan kehitykselle. Nämä alat ovat koti, yhteiskunta ja valtio. Jos tarkastamme sitä asemaa, jonka useimpien maiden lait ovat suoneet miehelle ja naiselle ensiksikin kodissa, niin huomaamme, että edellinen aina on vapaa, käskijän määrävällä paikalla, jälkimäinen taas tottelevan käskynalaisen alistetulla sijalla. Sama määrävä ja johtava asema on miehellä yhteiskuntaelämänkin alalla. Nainen sitä vastoin on tavallisesti sukupuolensa takia estetty ottamasta osaa sen asiain ratkaisuun. Valtion ja kansan yhteisten etujen valvomisessa hänellä ei ole mitään sananvaltaa. Hän ei edes saa ottaa osaa kansan eduskunnan jäsenten valitsemiseen, sen eduskunnan, joka kuitenkin säättää lakeja hänenkin noudatettaviksi.

Sanalla sanoen, nainen ei ole saanut olla mukana ihmiskunnan asiain järjestämisessä. Hänen osanottoansa tähän työhön on halveksien hylätty ja itse on hän, kuten Camilla Collet lausuu, »yhteiskunnassa esittänyt ainoastaan paheellista osaa».

---

*) Legouvé.

Alaspainetut personallisuudet, sorretut kansanluokat tai kansat eivät koskaan jätä historiaan mitään tärkeämpää aatteellisen toiminnan jälkeä. On luonnollista, että nainenkin näin ollen ainoastaan poikkeustapauksissa on vaikuttanut kehityksen kulkuun.

Koska naiselta siis puuttuu kaikki ne vaikutusvallan välikappaleet, joiden avulla mies toteuttaa tahtonsa, on hän pakotettu turvautumaan johonkin välilliseen eli mystilliseen keinoon saadakseen käsityskantansa kuuluviin, milloin tämä poikkeaa miehen mielipiteestä. On myöskin tullut aksiomiksi, että tämä naisen välillinen vaikutusvalta, semminkin äitinä ja vaimona on merkitykseltään yhtä suuri, jopa suurempikin, kuin miehen. Näin ollen unhotetaan, että isä yleensä ja useimmissa kodeissa sekä totutun tavan että lain perustuksella on perheen pää ja että hän viimeisessä asteessa määrää kaikki perheen suhteet. Äiti vetoo alituisesti isään, tämän tahtoa ja mielipiteitä istuttaa äiti tavallisesti lapsiin, jotka vaistomaisesti käsittävät, että isä on kodin auktoriteetti ja että äiti on hänestä riippuvainen. Selittämättäkin selviää, että tämä vähentää äidin arvoa, semminkin poikien silmissä. Sillä samalla kun he joka askeleella näkevät hänen riippuvaisuutensa ja puuttuvan itsenäisyytensä, esitetään heille itsenäisyyttä ja vapautta ihmisluonteen ihanteena.

Unhoitetaan sitäpaitsi se suuri epäjohdonmukaisuus, mikä on olemassa siinä, että nainen ensin tehdään epävapaaaksi ja riippuvaksi olennoksi, jonka totuttu tapa ja laki alistavat miehen tahdon alaiseksi ja kuitenkin vaaditaan, että hänen yhdellä ainoalla alalla tulee toimia vapaana, yhdenarvoisena ja itsenäisenä personallisuutena.

Alituisesti kuulee puhuttavan siitä, miten vaimo saattaa suuresti vaikuttaa mieheensä, mutta ani harvoin kuulee selitetävän millä tavalla hän nykyisessä vallanalaisessa asemassaan voipi saada niin suurta vaikutusta. Suotakoon meidän esiintuoda erään auktoriteetin lausunto, jota voitaneen pitää kuvavana yleiselle mielipiteelle tässä kysymyksessä. *)

*) Aikakauskirjassa »Helsövännen», tohtori Wretlindin toimittama, siv. 96 lisälehti »Naisen sukuelämä» 1891. Painos 10,000 kpl.

Siinä sanotaan:

»Vaimolla tulee olla, viettäessään yhdyselämää miehen kanssa, sopiva käytöstapa ja kaikin puolin sovelias mieliala. Naista syytetään siitä, että hän on miestä viekkaampi. Tämä ominaisuus saattaa olla hänelle hyvinkin tarpeen, miehen luonteeseen kuuluvan ja hänelle hyvin soveltuvan voiman ja vallan vastapainoksi. Perhe-elämässä olkoon miehen tahto joka kohdassa lopullisesti ratkaisevana, mutta koska mies luonnollisesti ei aina kykene kaikkia parahiten tajuamaan, vaikka hänellä useimmiten siinä suhteessa on korkea käsitys itsestään, niin on perin tärkeätä, että vaimo koettaa vaikuttaa mieheensä ja johtaa häntä niin hänen huomaamattaan, ettei mies sen kautta, muitten eikä omista silmissään, kadota käskyvaltaansa. Onnistuminen tässä suhteessa on vaimon oikea taito avioliitossa ja siihen tarvitaan suurta älyä, viekkautakin ja itsensä hillitsemistä hänen puoleltaan.»

Valitettavasti eivät nämä sanat kaippaa alleviivaamista. Poikkeuksista puhumatta kuvaavat ne yleensä vaimon n. s. vaikutusvallan luonnetta. Miehen käsiin on keskitetty kaikki valta, ettei muka sopusointu perheessä tulisi häiriityksi. »Ei muisteta», sanoo Legouvé, »että on olemassa kahdenlainen yhtenäisyys; rikkauten ja vähävaraisuuden. Pankkiseteli on yksikkö, mutta pennikin on yksikkö. Vuoroin syntyy yhtenäisyys yhden ainoan tahdon vaikutuksesta, joka toimii kaikkien siihen sisältyvien osakkaiden puolesta, niinkuin on Turkinmaalla, se on pennin yhtenäisyys. Vuoroin rakennetaan yhtenäisyys siten, että kaikki mielipiteet sulautuvat veljellisesti toisiinsa yhdeksi tai muutamaksi niin sanoaksemme edustavaksi tahdoksi, niinkuin Yhdysvalloissa; se on miljoonan yhtenäisyys. Jos mieli avioliitossa rakentaa yhtenäisyyttä ovat molemmat sen osakkaat huomioon otettavat, ja jokainen teoria, joka pyrkii tukahuttamaan toista toisen kustannuksella, myötävaikuttaa näin ollen todellisen yhtenäisyyden hävittämiseksi.»

Mutta jos, tämä esitys äitien ja vaimojen asemasta, poikkeuksia lukuunottamatta, on tosi, kuinka on sitten heidän vaihtolonsa selitettävissä?

Martensen on tästä asiasta lausunut, että naisten kärsi-

mykset ilmenevät pikeemmin siinä, että he vaikenevat elämän ilossa kuin siinä, että he valittavat suruaan, ja surun aihetta on ajattelevilla naisilla ollut yltäkyllin. Mutta vaikenemiseen on valitettavasti ollut toinenkin syy, nim. naisten s. o. äitienkin tietämättömyys, tai — viattomuus — joksi sitä niin mielellään myöskin sanotaan. Naiset ovat hamaan nykyaikaan asti olleet niin tietämättömiä, he ovat eläneet niin rajoitetussa piirissä, että vain aniharvat heistä ovat kyenneet omintakeisesti arvo-telemaan asioita, tuskinpa omaa luonnettaankaan. Sivistyksen siveysoppi on siis tähän asti ollut heille miltei vieras, sillä vapaa ajattelemineen on ollut heille paljon suuremmissa määrässä kuin miehelle kielletty. *) Heidät on kasvatettu ensi sijassa miellyttämään miestä, ja häntä miellyttääkseen ovat he vaistomaisesti muuttuneet hänen kaiukseen, taikka hänen tahdostaan riippuvaisina huomanneet edulliseksi vaieta ja suostua hänen määräyksiinsä.

Tämä itsenäisen käsityksen puute ja passivisuus yhteiskunta-ilmioiden suhteen, on aikaansaanut sen, että naisen vaikutus kaikkialla yhteiskunnassa niinkuin kodissakin, on ollut toisinto miehen vaikutuksesta.

Onko nyt tämä tila ollut siksi onnellinen, että sitä on jatkettava?

Tähän epäilemättä tullaan vastaamaan, että inhimillinen edistys tuskin olisi hyötynyt siitä, jos nuo tietämättömät ja näköpiiriltään rajoitetut naiset olisivat saaneet vaikuttaa yleisten asioiden ratkaisuun. Tämä on osaksi totta, mutta siitä ei seuraa, että heidän aina tulee jäädä tietämättömiksi ja näköpiiriltään rajoitetuiksi olennoiksi. Tähänastinen kehityssuunta on

---

*) Kuvaavan esimerkin tässä kohden lausuu piispa J. O. Wallin, Ruotsin ensimmäisen korkeamman naisopiston perustaja. Hän selittää (Religionstal, 3 osa siv. 107, 108, Sthlm 1831) miltei anteeksi antaen miehen uskonnolliset epäilykset ja lisää sitten: »nainen sitävastoin, — — joka tutkii, tarkastaa ja arvostelee hengellisiä asioita samalla silmällä ja mielellä kuin maallisiakin ja asettaa oman heikon ymmärryksensä ijankaikkisen Jumalan päätöksien mittakaavaksi, — — — hän on sekä selittämätön että inhottava poikkeus jumalallisesta järjestyksestä. Langennut nainen on minun mielestäni vähemmän halveksittava».

ollut yksipuolisesti miehinen; vapautettakoon juuri sentähden ihmiskunnan naisellinenkin puoli tätä kehitystä täydentämään. Herätettäköön naisen itsetunto ja yhteisen edesvastuun käsitys ja asetettakoon hän tasa-arvoisena miehen rinnalle.

Tai eikö koko nykyinen kehityskanta huuda jokaiselle rehellisesti ajattelevalle ihmiselle tuota vanhaa totuutta: »ei ole miehen hyvä yksinänsä olla». Emmekö huomaa minne se viepi, kuin voima yksin vallitsee? Emmekö näe miten kansat menettävät aikansa, tulolähteensä ja neronsa keksiäkseen hävitysaseita, joiden tarkoituksena on kukkehimman miesnuorison surmaaminen taistelutantereella, — samalla kun saarnataan: »älä tapa». Eikö nuorisollemme opeteta: »kunnioita isääsi ja äitiäsi», samalla kuin tämä äiti holhouksen alaisena asetetaan lasten, tylsämielisten ja mielipuolten asemaan. Eikö kirkossa, koulussa ja kodissa teroiteta mieliin siveellistä elämää kristityn velvollisuutena, samalla kuin miehelle valmistetaan tilaisuutta niin esteettömästi kuin suinkin rikkomaan kuudetta käskyä vastaan.

Eikö olisi syytä koettaa mitä uusi osuus kehitystyössä, naisen vaikutus »vapaudessa ja vastuunalaisuudessa», voisi tuottaa?

Tämä ajatus on ydin tuossa n. s. naisasiatyössä, jota niin hyvin sen vastustajat kuin ystävät niin usein ovat väärin käsittäneet. Edellämainitut, joiden mielipiteet perustuvat edeltäpäin määriteltyyn ajatukseen naisen luonteesta, arvelevat naisasiatyön tarkoittavan naisluonteen varsinaisesti naisellisten ominaisuuksien hävittämistä. Jos siihen pyrittäisiin, olisi kaikki puhe naisen vastaisesta vaikutuksesta kerrassaan turhaa. Sillä tekemällä naista miehen luontoiseksi — edellyttäen että se olisi mahdollista — tulisi mies vaan toistetuksi, ja yhteiskunnalliset olot kävisivät yhä yksitoikkoisemmiksi, ennen löytyvien aineksien karttuessa. Asianlaita on kuitenkin aivan päinvastainen. Naisasiatyön tarkoituksena on juuri naisluonteen varsinaisesti naisellisten ominaisuuksien kehittäminen. Vapautettakoon nainen, silloin vasta nähdään, mikä on hänen ominaisuutensa, ja silloin sitä ihmiskunnan kehitystyössä voidaan hyväksi käyttää.

Muutamat naisasian ystävät taas eivät näe »metsää puiden tähden», eivät päämäärää välikappaleiden tähden. Sentähden

”Itsenäisen käsityksen puute ja passivisuus [sic] yhteiskunta-
ilmiöiden suhteen on aikaansaanut sen, että naisen vaikutus
kaikkiällä yhteiskunnassa niin kuin kodissakin on ollut
toisinto miehen vaikutuksesta.”

Alexandra Gripenbergin (1857–1913) feministinen klassikko
ilmestyi alun perin ruotsiksi 1890-luvulla ja täydennettynä
suomeksi 1905–1909. Nyt uuden tulemisensa kokeva
Naisasian kehitys julkaistaan neljässä osassa: ensimmäinen
kirja keskittyy Yhdysvaltojen ja Britannian sekä Saksan,
Itävallan, Alankomaiden, Belgian, Sveitsin, Venäjän,
Puolan, Böömin, Unkarin ja Kreikan tapauksiin.

NTAMO 2020

ISBN 978-952-215-809-3

”Jalot naiset saivat työskennellä heidän rinnallaan, miehet
kuuntelivat kernaasti heidän neuvojaan ja rohkaisevia
sanojaan, mutta he pitivät kuitenkin noita naisia alempi-
arvoisina olentoina, joiden tuli pysyä kautta koko elämän
heidän holhouksensa alaisina.”